

Opdracht Onderzoek financiële gevolgen van uittreding Zandvoort uit GBKZ

Aanleiding

De Gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke belastingen Kennemerland Zuid (GBKZ) is in 2006 opgericht tussen de gemeenten Bennebroek, Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede en Zandvoort. Door gemeentelijke herindelingen nemen nu alleen Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort deel aan de regeling.

Vanaf 1 januari 2018 is de gemeente Zandvoort ambtelijk gefuseerd met de gemeente Haarlem. De komende jaren wordt gekeken hoe de werkprocessen verder geharmoniseerd kunnen worden. Onderdeel hiervan is ook belastingen en heffingen. De gemeente Haarlem heeft deze belegd bij de GR Cocensus.

In 2024 is onderzocht in hoeverre GBKZ voldoende toekomstbestendig is. Hoewel het onderzoek aangeeft dat de GBKZ voldoende toekomstbestendig is, heeft het college van de gemeente Zandvoort besloten de aanbeveling op te volgen om, indien gewenst, toetreding tot de gemeenschappelijke regeling Cocensus verder uit te werken. Het college van de gemeente Zandvoort heeft daarop op 26 november 2024 besloten het voornemen te hebben per 31 december 2026 uit de gemeenschappelijke regeling GBKZ te treden en toe te treden tot de gemeenschappelijke regeling Cocensus per 1 januari 2027. De gemeente Zandvoort heeft aan de centrumgemeente Bloemendaal gevraagd om de voorbereidingen hiervoor in gang te zetten. De opdracht om de financiële gevolgen van deze uittreding in kaart te brengen wordt in deze notitie geformuleerd.

In de gemeenschappelijke regeling GBKZ (artikel 11 lid 4 t/m 7) is opgenomen dat de financiële gevolgen van uittreding voor rekening van de uittredende gemeente komen. Voorafgaand aan die uittreding wordt door de deelnemende gemeenten gezamenlijk advies gevraagd aan een onafhankelijke externe deskundige over de vast te stellen financiële gevolgen. Het advies van deze deskundige is voor de gemeenten bindend. De kosten van het inschakelen van de deskundige zijn voor rekening van de uittredende gemeente. In de bijlage is de gemeenschappelijke regeling opgenomen.

Juridisch- en beleidskader

- Wet gemeenschappelijke regelingen
- Gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke belastingen Kennemerland Zuid

Uitwerking en afbakening van de opdracht

Het vertrek van de gemeente Zandvoort uit de GBKZ heeft financiële consequenties. Onder de gevolgen wordt in ieder geval verstaan (eventuele) wachtgeldverplichtingen die ontstaan, en toename van kosten voor GBKZ gemeenten (artikel 9, eerste lid van de gemeenschappelijke regeling):

- a) salariskosten: de salariskosten van de medewerkers van de uitvoeringsorganisatie tot het maximale bedrag behorende bij de functionele salarisschaal, inclusief eventuele garantietoelagen;
- b) bijzondere beloningen: de kosten van bijzondere beloningen die de centrumgemeente toekent op basis van het functioneren van de medewerker in de uitvoeringsorganisatie;
- c) automatisering: de werkelijke kosten van de door de uitvoeringsorganisatie gebruikte software, voor zover specifiek aangeschaft dan wel gehuurd, voor het leveren van de producten, waarop het bedrijfsplan betrekking heeft;
- d) externe deskundigen: kosten voor inhuur van bijv. taxateurs en andere adviseurs;
- e) overige kosten: griffierechten, proceskosten, kosten extern uitgevoerde controles, kosten externe deurwaarder;
- f) kapitaallasten: de jaarlijkse kosten voor rente en afschrijving voor investeringen met een meerjarig nut (ICT);
- g) overhead: het tarief van 31.500,- per fte in 2018, jaarlijks te corrigeren met het gemiddelde cijfer van de loonkostenontwikkeling en de prijsontwikkeling goederen en diensten zoals door het Centraal Planbureau is afgegeven/geraamd.

GBKZ c.q. de gemeente Bloemendaal als centrumgemeente en de uittredende gemeente Zandvoort moeten tot overeenstemming komen over de wijze waarop GBKZ haar kosten kan terugbrengen en de bijdrage die daarvoor door Zandvoort wordt betaald. Daartoe dient een berekening van een extern onderzoeksbureau als onderlegger. Behalve berekening van de bedragen waar het om gaat dient ook bij de gemeenten te worden nagegaan wat de mogelijkheden en beperkingen zijn van het beperken en compenseren van de kosten.

Opdracht

De volgende vragen dienen door het onderzoeksbureau te worden beantwoord:

1. In welke omvang kunnen de kosten van GBKZ worden gereduceerd door het wegvallen van het takenpakket voor Zandvoort en welke kosten blijven over om te worden gecompenseerd;
2. Advies over de termijn waarover de compensatie strekt en of er sprake kan zijn van een afbouw gedurende de termijn. En zo ja, welke mate van afbouwen er voor de verschillende soorten kosten reëel zijn;
3. Advies over de kosten in 2025 en 2026 voor GBKZ voor het bijdragen aan het uittredingsproces;
4. Advies over de wel of niet te verwachten effecten op de kosten van GBKZ voor de andere deelnemende gemeenten;
5. Advies over de gewenste omvang en inrichting van de GBKZ zonder Zandvoort en de daarbij behorende kosten.

De bevindingen op basis van het onderzoek zijn overeenkomstig artikel 11 lid 6 van de GR GBKZ bindend voor de deelnemende gemeenten.

Kanttkening

Tegelijk met het onderzoek inzake de uittreding van Zandvoort loopt een evaluatie naar de vier centrumregelingen tussen Heemstede en Bloemendaal, waaronder ook de GBKZ. De evaluatie staat in principe los van deze opdracht. Indien naar aanleiding van deze evaluatie besloten wordt de belastingen elders te beleggen dan bij GBKZ heeft dit mogelijk gevolgen voor dit project. Mocht de uitkomst van de brede evaluatie leiden tot het volledig opheffen van de GBKZ, kan een nieuw verrekening van de kosten gaan gelden, wat financiële gevolgen kan hebben voor alle drie de gemeenten.

Verantwoordelijkheden

Uitgangspunt is dat de opdracht door de drie gemeenten wordt gedragen. Aan het advies van het onderzoeksbureau zijn immers alle drie de gemeenten gehouden. Zodoende is het van belang dat de deelnemende gemeenten van de GBKZ ook op alle fronten vertegenwoordigd zijn. Daarbij is afstemming tussen de gemeenten bij opdrachtverstrekking, tussentijdse gesprekken, beslismomenten en bespreken van de uitkomst cruciaal. Om dit te waarborgen, komt er een stuurgroep, waarbij de ambtelijke opdrachtgevers en opdrachtnemers regulier met elkaar afstemmen. Daarnaast wordt een gezamenlijk portefeuilleoverleg gezocht voor bestuurlijke afstemming, mogelijk kan worden aangesloten bij de reguliere GBKZ-overleggen.

Bestuurlijk opdrachtgever

Alle drie de colleges zijn bestuurlijk opdrachtgever van deze opdracht. Trekkend portefeuillehouders zijn de bestuurders die GBKZ in de portefeuille hebben zitten. Dit zijn:

- Bloemendaal: Rob Scholte
- Heemstede: Arianne de Wit
- Zandvoort: Gert-Jan Bluijs

Ambtelijk opdrachtgever

De drie gemeentesecretarissen zijn ambtelijk opdrachtgever van deze opdracht. Dit zijn:

- Bloemendaal: gemeentesecretaris
- Heemstede: gemeentesecretaris
- Zandvoort: gemeentesecretaris

Ambtelijk opdrachtnemer (coördinatie)

- Bloemendaal: strategisch adviseur
- Heemstede: concerncontroller
- Zandvoort: adviseur p&c

Planning

Doorlooptijd van start tot rapportage van het onderzoek wordt voorzien op ongeveer 8-10 weken.

Vaststellen opdracht Onderzoek (dit document)	Q1 2025
Verstrekken opdracht	Q1 2025
Uitvoeren opdracht	Q1-Q2 2025
Eindrapportage	Q2 2025

Kosten

De verwachte kosten voor het onderzoek bedragen circa € 30.000. Deze komen ten laste van de uittredende gemeente, de gemeente Zandvoort.

Bijlage

- Gemeenschappelijke regeling Gemeentebelastingen Kennemerland Zuid 2018